

4.2.2016

Yliarkkitehti on 4.2.2016 tehnyt seuraavat rakennuslupapäätökset: § 34 – § 37

Päätökset annetaan julkipanon jälkeen 9.2.2016, jolloin päätösten katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Juha Veijalainen
vs. yliarkkitehti

RAKENNUSLUPA

Tunnus	4-3664-15-B
Hakija	Kiinteistö Oy Yrjönkatu 13
Rakennuspaikka	Kamppi, 091-004-0062-0003 Yrjönkatu 13
Pinta-ala	2039 m ²
Kaava	Ei kaavaa
Sallittu kerrosala	116275 m ²
Rakennettu kerrosala	10794 m ²
Alueen käyttö	Asemakaava vuodelta 1838. Rakennuspaikka rajoittuu Yrjönkadun puoleisen sivun osalta valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY 2009) alueeseen Esplanadi-Bulevardi (Vanhan kirkon puisto) .
Pääsuunnittelija	Imaditdin Pervin arkkitehti ARKVAL Arkkitehdit Oy

Rakennustoimenpide

Käyttötarkoituksen muutos toimistorakennuksesta hotelliksi. Laajennus sisäpihalle.

Tällä rakennusluvalla ja kaupunkisuunnitteluviraston virastopäällikön 2.11.2015 myöntämän poikkeamispäätöksen HEL-2015-007053 T 10 04 11 nojalla poiketaan alueen rakennuskiellosta ja muutetaan kiinteistön kahden toimistorakennuksen käyttötarkoitus hotelliksi ja peruskorjataan rakennukset toimitettujen suunnitelmien ja hankeselostuksen mukaisesti. Pihatila otetaan käyttöön. Sisäpihan laajennus käsittää pihalle rakennettavat huonetilat kahteen kerrokseen, sekä niiden kattamisen viherkatolla ja lasikatteella.

Yrjönkatu 13/Lönnrotinkatu 4 -kiinteistö käsittää kaksi katurakennusta, sekä niihin liittyvät pihasiivet. Yrjönkatu 13 on 7-kerroksinen uusrenessanssityylinen rakennus, aloitettu 1890. Alkuperäinen suunnittelija Onni Törnqvist (myöh. Tarjanne). Hänen suunnitelmiensa mukaan rakennusta laajennettiin 1910-11 ja korotettiin 1928-29 kolmella lisäkerroksella. Lönnrotinkatu 4 on 1911 rakennettu painotaloksi, arkkitehti Onni Tarjanne. Rakennukset ovat toimineet painotalokäytön jälkeen toimistotaloina. Katutasen tilat ovat olleet myymälöitä ja ravintolatiloja.

Tehdään mm. seuraavia tämän rakennusluvan alaisia töitä:

Hotelliin rakennetaan 150 kpl hotellihuoneita.
Hotellin uusi pääsisäänkäynti rakennetaan Yrjönkadun puolelle.

Uusi sisäänkäynti sijoittuu 3.krs:n kohdalla olevan parvekkeen alle. Sisäänkäynti toteutetaan avaamalla neljä vierekkäistä ikkunaa 1. ja 2. krs: n välillä pystysuunnassa yhtenäisiksi aukoiksi, joihin asennetaan profiilittomat lämpölasit ja automaattiovet. Aukkojen kohdalle julkisivulle asennetaan uusi, pinnaltaan kiiltäväksi hiottu metallirakenteinen, messingin/kullan värinen sisääntulokatos.

Lisätiloja rakennetaan korttelin sisäosaan seuraavasti:

- Sisäpihalle rakennetaan kaksi uutta kerrosta. Pihatasolle keittiö aputiloineen sekä sen päälle osaksi lasikatteinen oleskeluauula / baaritila.
- Rakennetaan uudelleen pieni osa vanhaa rakennetta, jossa on tarpeettomia porrastiloja ja korvattava huonotasoinen julkisivu, ta-soilla kellari-7.krs. Tälle osalle rakennetaan uusi huoltohissi kuituineen.
- 4.krs:een yhden huoneen laajennus valopihan terassille, yhteen kerrokseen
- 5.krs:een 2 hotellihuonetta ja käytävätilaa, joka mahdollistaa kaikista hotellihuoneista pääsyn määräysten mukaisesti kahteen eri poistumistiehen sekä koko kerrokselle esteettömän huollettavuuden.

Selvitykset

Rakenteellisen turvallisuuden alustava riskiarvio on toimitettu. Sen mukaan hanke on katsottu riskitasoltaan alimpaan R1 (1-3) luokkaan kuuluvaksi.

Toimenpide ei muuta merkittäväällä tavalla historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta / ympäristöä.

Pelastuslaitoksen tarkastama palotekninen suunnitelma on toimitettu rakennusvalvontavirastoon lupahakemuksen yhteydessä.

Lausunnot

Kaupunkikuvaneuvottelukunta on lausunnossaan 17.6.2015 (4-1900-15-E) katsonut, että hanke täyttää luvan myöntämisen edellytykset, ja toteaa että jatkossa tulee yhteistyötä museon kanssa jatkaa suojelutavoitteita tarkentaen.

Lupaehdoissa tämä seikka otetaan huomioon.

Julkisivun käsittely Yrjönkadun pääsisäänkäynnin osalta; avaus on hakijan huolella perustelema, ja suunnitelmaa on punnittu neuvottelukunnan lausunnon mukaisesti

Lisäselvitys

Korjaus- ja muutostyön energiaselvitys on toimitettu.

Hakijan ilmoittama korjausaste on 46%.

Kohteen rakentamishistoria on kuvattu hankeselostuksessa sekä kaupunginmuseon hankkeesta annetussa ennakkolausunnossa 5.2.2015 ja lausunnossa 8.12.2015.

Kuuleminen

Rakennusvalvontavirasto on ilmoittanut naapureille hakemuksen vireille tulosta ja kuullut vähäisten poikkeamisten johdosta. Naapuritontin 4/62/11

haltija: Kiinteistö Oy Helsingin Yrjönkatu 11 on esittänyt hakemuksesta seuraavat huomautukset.

Rakenteiden purkaminen, paaluttaminen sekä uusien tilojen rakentaminen saattaa aiheuttaa vaurioita kiinteistönsä rakenteisiin, ja on järjestettävä alkukatselmus ennen töitten alkamista sekä loppukatselmus hotellin valmistuttua.

Poikkeamispäätöksessä todetaan että kadulle ei saa sijoittaa yhtään huolto-tai saattopaikkaa. Tästä on huomauttajan mukaan pidettävä kiinni.

On kiinnitettävä huomiota uusien ilmanvaihtolaitteiden aiheuttamiin meluhaittoihin naapurikiinteistön suuntaan.

Esitettyihin huomautuksiin on hakija antanut vastineensa.

Todetaan lisäksi että huoltoajoa ja pääsisäänkäynnin saattoajoa ei ole esitetty tässä luvassa. Katualueella tapahtuvista operaatioista anotaan lupa rakennusvirastosta.

Hakija on antanut vastineensa 28.1.2016 edellä oleviin huomautuksiin:

Hankkeen ympäristön huomioimisesta ja muista siihen liittyvästä on järjestetty tiedotustilaisuus 21.12.2015, jossa hakijan kertoman mukaan on informoitu myös mainitun Koy Helsingin Yrjönkatu 11 yhtiön hallitusta.

Katselmukset naapurikiinteistössä tullaan porapaalutuksen takia katselmoimaan dokumentoidusti ennen luvanvaraisten töiden alkua nykytilanteen toteamiseksi, sekä hankkeen valmistuttua.

hakija toteaa varaavansa nykyisten 23 autopaikan lisäksi auto-paikkoja Q-parkista Kasarmintorilta tarvittavan määrän (5 kpl).

Tarvittaville huolto- ja saattoajon edellyttämille järjestelyille katualueella, Lönnrotinkadun huoltoajolle sekä pääsisäänkäynnin edustan saattojärjestelyille hakija hakee kaupunkisuunnitteluviraston liikennejaokselta sekä Rakennusviraston lupamenettelyn mukaisesti normaalin hotellioperoinnin ja hotellitoimintojen yleisten

käytäntöjen mukaiset luvat erikseen, ja niitä ei käsitellä tässä rakennusluvassa.

Ilmanvaihdon meluhaitasta todetaan, että järjestelmien äänitasojen täytyminen tullaan mitoittamaan etukäteen, ja tarvittaessa mittaamaan asennusten valmistuttua. Lauhduttimet vesikatolta poistetaan, ja siirrytään kaukojäähdytykseen.

Hakija on perustellusti vastannut saamiinsa huomautuksiin, huomautusta vaikutuksia voidaan pitää selvitettyinä, ja huomautusta tältä osin aiheettomana.

Lupapäätös lähetetään huomautuksen tehneelle.

Rakennusoikeuden käyttö

	Käyttötarkoitus	Käytetty	Rakennetaan	Puretaan	Yhteensä
	liikerakennusten kerrosalaa	11928	952		12880
Autopaikat	Rakennetut	23			
	Kiinteistön ulkopuoliset	23			
	Yhteensä	28			
	Rakennetaan	5			

Hankkeen laajuus

Kokonaisala	952 m ²
Tilavuus	3267 m ³
Paloluokka	P1

Päätös

Haettu lupa myönnetään ja esitetyt piirustukset vahvistetaan seuraavin määräyksin:

Rakennustyö edellyttää seuraavien vastuullisten työnjohtajien hyväksymisen ennen kuin ko. työt aloitetaan:

- kvv-työnjohtaja
- iv-työnjohtaja
- vastaava työnjohtaja

Ennen kunkin työvaiheen aloittamista on toimitettava rakennusvalvontavirastolle seuraavat erityissuunnitelmat:

- iv-suunnitelmat
- kvv-suunnitelmat
- palokatkosuunnitelma
- rakennesuunnitelmat

Rakennustyön edistymisen mukaan on pyydetty seuraavien katselmusten toimittamista:

Rakennusvalvontavirastolta:

- aloittamisilmoitus
- aloituskokous
- pohjakatselmus
- rakennekatselmus
- kvv-katselmus
- iv-katselmus
- loppukatselmus

Rakennustyötä ei saa aloittaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus rakennusvalvontavirastoon.

Ennen luvan mukaisiin töihin ryhtymistä on hankkeeseen ryhtyvän kutsuttava kokoon maankäyttö- ja rakennuslain 121 §:n mukainen aloituskokous, johon rakennusvalvontaviraston rakennusteknisen sekä kaupunkikuvaosaston edustajien lisäksi on kutsuttava kaupunginmuseon, hakijan sekä käyttäjän edustajat sekä pääsuunnittelija.

Katselmuksien ja suojausten periaatteista tulee sopia hakijan ja kaupunginmuseon välillä ennen aloituskokousta.

Aloituskokouksessa on esitettävä työmaasuunnitelma, jossa on mm. esitettävä miten rakennustöiden aikaiset haitat ympäristöön minimoidaan.

Purkamisesta on tehtävä purkusuunnitelma.

Hakijan on pidettävä huolta siitä, ettei ympäristölle aiheudu haittaa purkamistyöstä aiheutuvien pölyn, melun tai muiden ympäristölle haitallisten aineiden vuoksi.

Purkamistyössä tulee huolehtia asianmukaisesta työsuorituksesta ja suojauksesta erityisesti haitallisten aineiden osalta.

Purkamistyön yhteydessä rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä edellytykset huolehtia käyttökelpoisten rakennusosien hyväksikäyttämisestä.

Purkujätteen kuljetuksesta on laadittava jätelain edellyttämä siirtoasiakirja.

Rakenteiden mahdolliset haitta-aineet sekä näistä johtuvien toimenpiteiden laajuus varmistuu vasta purkutöiden yhteydessä.

Edellä mainituista asioista pitää toimittaa laadunvarmistussuunnitelma rakennusvalvontavirastoon ennen aloituskokousta. Purkutöiden edetessä tulee tutkia ja varmistaa sisäilman laatu riittävin mittauksin hyvän lopputuloksen varmistamiseksi. Sisäilman laatu on varmistettava mittauksin myös ennen rakennuksen käyttöönottoa.

Rakennussuojelun vastuuhenkilö hankkeessa on pääsuunnittelija, joka vastaa siitä ettei rakennuksen arkkitehtonisia ominaispiirteitä tai kaupunkikuvallista arvoa tärvellä ja tarvittaessa neuvottelee rakennuksen ominaispiirteisiin ja arkkitehtuuriin olennaisesti vaikuttavista muutoksista rakennusvalvonnan ja museoviranomaisen kanssa ennen muutosten toteutusta.

Pääsuunnittelija ja hakijan edustaja valvovat osaltaan muutostyön suunnitelmien mukaisen suorittamisen. Suunnitelmista poikkeamiselle haetaan hyväksyntä rakennusvalvontavirastosta. Valvontaa koskevat tarkastukset kirjataan ja arkistoidaan kiinteistöyhtiössä.

Ulko-opasteista tulee laatia erillinen mainossuunnitelma- ja lupahakemus rakennusvalvontavirastoon.

Työssä on pidettävä tarkastusasiakirjaa.

Kopio rakennuslupapäätöksestä toimitetaan kaupunginmuseolle.

Sovelletut oikeusohjeet

117 a-i§, 118§, 125§, 133§, 135§

Käsittelijä

Markku Lehtinen
arkkitehti
puh. 310 26429

Liitteet

Hakemus
Valtakirja
Selvitys suunnittelijoista
Naapurin kuuleminen
Rakenteellisen turvallisuuden alustava riskiarvio
Selvitys poikkeamisista
Palotekninen suunnitelma
Kaupunkikuvaneuvottelukunnan lausunto
Pinta-alalaskelma
Hakijan vastine naapurin huomautukseen
Hankeselvitys
Helsingin kaupunginmuseon lausunto

Kaupunginmuseon ennakkokannanotto
Naapurin huomautus
Poikkeamishakemuksen päätösote

Päätöksen antaminen Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 09.02.2016, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Muutoksenhakuosoitus

RAKENNUSLUPA

Tunnus	28-0725-15-A
Hakija	Asunto Oy Suursuontie 14
Rakennuspaikka	Oulunkylä, 091-028-0319-0002 Suursuontie 14
Pinta-ala	2906 m ²
Kaava	12198
Lainvoimaisuus	2014
Alueen käyttö	AK, asuinkerrostalojen korttelialue
Pääsuunnittelija	Inkinen Jarmo arkkitehti Arkk tsto Jarmo Inkinen Oy

Rakennustoimenpide

Asuinkerrostalon rakentaminen pihajärjestelyineen, talousrakennus pihalle

Tontilla sijaitsee ennestään vuonna 1962 valmistunut viisikerroksinen asuinkerrostalo, jolle on myönnetty 28-3319-11-B (17.01.2012) rakennuslupa käyttötarkoituksen muutokselle vanhainkodista asunnoiksi.

Tontille rakennetaan uusi kellarillinen, neljä-viisikerroksinen asuinkerrostalo, jolle on myönnetty aiemmin poikkeamispäätös 28-1160-15-S (16.6.2015) rakennuksen vesikaton ylimmästä korkeusasemasta poikkeamiseen. Alueella on voimassa asemakaava nro: 12198 vuodelta 2014. Tontilta puretaan vanha jätesuoja-rakennelma

Pohjaratkaisu

Asuinkerrostalo on yksiportainen ja siinä on 19 asuntoa. Asunnot ovat tyypiltään 1 H+KT+S - 2-3-H+KT+S ja niiden keskipinta-ala on 42.7.m2.

Rakennuksen yhteistilat sijaitsevat osin kellarissa, osin 1. kerroksessa.

Julkisivut

Julkisivumateriaalina on valkoinen eristerappaus, vähäisillä osin on käytetty öljytyä tuijalautaa maantasokerroksen julkisivuosissa, sekä ikkunoiden alapuolella mustaa betonilevyä. Viidennen kerroksen päällä on peltiverhottu iv-konehuone. Asuntojen parvek-

keet lasitetaan, maantasokerroksen asunnoissa on asuntokohtaiset pihaterassit, ja viidennen kerroksen asunnoilla esteettömät kattoterassit.

Tontin käyttö

Pihalla on ennestään autopaikkoja 12 kpl, uudisrakennuksen kellarin autohalliin tehdään 14 ap, joista 1 kpl on varattu liikuntaesteisille. Asemakaavan mukainen polkupyöräpaikkatarve on 87 pp, näistä 66 sijaitsee sisällä tontin rakennuksissa ja pihalla 24 pp.

Pihalle johtava pelastustie tehdään perustettavalla rasiitteella tontin 1 puolelle.

Pihalle rakennetaan asemakaavan sallima talousrakennus ulkoiluvälinevarastoksi.

Esteettömyys

Uudisrakennus on suunniteltu esteettömäksi.

Rakenteellisen turvallisuuden alustava riskiarvio on toimitettu. Sen mukaan hanke on katsottu riskitasoltaan alimpaan R1 (1-3) luokkaan kuuluvaksi.

Lisäksi hankkeesta on toimitettu pelastuslaitoksen hyväksymä palotekninen suunnitelma koskien vanhan ja uudisosan välisiä osastointiratkaisuja.

Energiaselvitykseen liitetyn energiatodistuksen mukaan rakennuksen suunniteltu energiatehokkuusluokka on C.

Kuuleminen

Rakennusvalvontavirasto on ilmoittanut naapureille hakemuksen viireille tulosta ja kuullut vähäisten poikkeamisten johdosta. Naapurit eivät ole esittäneet huomautuksia hakemuksesta tai poikkeamisista.

Poikkeamiset perusteluineen

Poiketaan asemakaavan julkisivumateriaalia koskevasta määräyksestä. Asemakaavan mukaan julkisivun tulee olla puulla verhotuja, paikalla puhtaaksi muurattuja tai paikalla muurattuja ja slammattuja tai rapattuja.

Suunnitelmissa on esitetty julkisivumateriaaliksi eristerappaus.

Poikkeamaa voidaan pitää vähäisenä ja perusteltuna.

- Rakennusoikeus 2600 k-m², lisäksi saa rakentaa:
- lisäkerrosala 1:
talusrakennuksia enintään 3% (78 m²) asemakaavaan merkitystä kerrosalasta rakennusalan estämättä
- lisäkerrosala 2:
kaikissa kerroksissa porrashuoneen 20 m² ylittävän osan, mikäli se lisää viihtyisyyttä, ja parantaa tilasuunnittelua
- lisäkerrosala 3:
ulkoseinän yli 250 mm ylittävä osuus
- lisäkerrosala 4:
ilmanvaihtokonehuoneita kaikkiin kerroksiin

Rakennusoikeuden käyttö

	Käyttötarkoitus	Käytetty	Rakennetaan	Puretaan	Yhteensä
	asuinkerrosalaa	1505	1095		2600
	lisäkerrosalaa 1		27		27
	lisäkerrosalaa 2		50		50
	lisäkerrosalaa 3		67		67
Autopaikat	Rakennetut	26			
	Yhteensä	26			

Hankkeen laajuus

Kokonaisala	1964 m ²
Tilavuus	4305 m ³
Paloluokka	P1

Rakenteiden paloluokkavaatimukset

RakMK E1:
Kantavat rakenteet taulukko 6.2.1 sarake 3.
Osastoivat rakennusosat taulukko 7.2.1 sarake 3.

Irtaimistovarastot
RakMK E1:
Kantavat rakenteet taulukko 6.2.1 sarake 2.
Osastoivat rakennusosat taulukko 7.2.1 sarake 2.

Päätös Haettu lupa myönnetään ja esitetyt piirustukset vahvistetaan seuraavin määräyksin:

Rakennustyö edellyttää seuraavien vastuullisten työnjohtajien hyväksymisen ennen kuin ko. työt aloitetaan:

- kvv-työnjohtaja
- iv-työnjohtaja
- vastaava työnjohtaja

Ennen kunkin työvaiheen aloittamista on toimitettava rakennusvalvontavirastolle seuraavat erityissuunnitelmat:

- hulevesisuunnitelma
- iv-suunnitelmat
- kvv-suunnitelmat
- palokatkosuunnitelma
- pihasuunnitelma
- rakennesuunnitelmat
- Värisuunnitelma

Rakennustyön edistymisen mukaan on pyydettävä seuraavien katselmusten toimittamista:

Kiinteistövirastolta:

- maastoonmerkintä

Rakennusvalvontavirastolta:

- aloituskokous
- pohjakatselmus
- rakennekatselmus
- kvv-katselmus
- iv-katselmus
- loppukatselmus

Rakennustyötä ei saa aloittaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus rakennusvalvontavirastoon.

Ennen aloituskokouksen järjestämistä on rakennushankkeeseen ryhtyvän esitettävä rakennusvalvontavirastolle työmaa-aikaisen kosteudenhallinnan valvontasuunnitelma, jonka tulee sisältää tiedot mm. valvontahenkilöstönsä pätevyyksistä, voimavaroista, vastuista ja valtuuksista sekä henkilöstön toteutettaviksi tulevista laadunvarmistustoimenpiteistä ja niiden dokumentoinnista.

Ennen aloituskokouksen järjestämistä on rakennushankkeeseen ryhtyvän huolehdittava, että hankkeelle on laadittu kosteudenhallinnan toteutuksen laatusuunnitelma, joka sisältää toteuttajan osaamisen ja voimavarojen arvioinnin asetettuihin vaatimuksiin

nähdessä, toteuttajan hankeorganisaation kuvauksen ja sen vastuuhenkilöt, tarkastuksen periaatteet vastuineen, perehdyttämisen ja tiedonkulun varmistamisen sekä suunnitelman laadunvalvonnan toimenpiteistä ja niiden dokumentoinnista.

Ennen aloituskokouksen järjestämistä on rakennushankkeeseen ryhtyvän huolehdittava, että hankkeelle on laadittu tarkennettu kosteudenhallintasuunnitelma, joka sisältää kaikki kutakin työvaihetta koskevat, rakennushankkeeseen ryhtyvän hyväksyntää edellyttävät suunnitelmat ja laadunvarmistustoimenpiteet.

Ennen aloituskokouksen järjestämistä on rakennushankkeeseen ryhtyvän asetettavat vaatimukset rakennusosien ja -materiaalien kosteudelle ja suojuuksille sekä laadittava yksityiskohtainen kosteusriskianalyysiin perustuva olosuhdesuojuuksen ja kuivumisen hallinnan laadunvarmistussuunnitelma.

Ennen aloituskokouksen järjestämistä on rakennushankkeeseen ryhtyvän nimettävä kosteudenhallinnasta vastaava henkilö tai hyväksyttävä kosteudenhallinnasta vastaava erityisalan työnjohtaja sekä laadittava selvitys hänen kelpoisuudestaan ja edellytyksistään hoitaa tehtäviään.

Aloituskokouksessa on esitettävä työmaasuunnitelma, jossa on mm. esitettävä miten rakennustöiden aikaiset haitat ympäristöön minimoidaan.

Aloituskokoukseen on kutsuttava edustaja myös Gasum Oy:ltä.

Uusista asunnoista on laadittava käyttö- ja huolto-ohje

Lopullinen värityssuunnitelma on esitettävä rakennusvalvontaviraston kaupunkikuvaosaston edustajalle ennen julkisivutöiden toteuttamista.

Pääsuunnittelija ja vastaava työnjohtaja valvovat osaltaan työn suorittamisen hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti. Suunnitelmista poikkeamiselle haetaan hyväksyntä rakennusvalvontaviranomaiselta ennen muutosten toteuttamista.

Ennen rakennuksen käyttöönottoa on tonttien 1 ja 2 välisen sopimuksen mukaisen pelastustien sijoittamisen tontille 1 käytettävyyden ja pysyvyys varmistettava pitkäaikaiseen tontinvuokrasopimukseen otettavilla ehdoilla.

Lämpöhäviöiden tasauslaskennassa on käytetty ilmanvuotolukua 2,0, jonka johdosta rakennuksen ilmanvuotoluku on mitattava ja allekirjoitettu ilmanpitävyyden mittauspöytäkirja on esitettävä rakennusvalvontavirastolle viimeistään otettaessa rakennus käyttöön.

Energiaselvitys on päivitettävä ennen käyttöönottoa.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 117 §, 117 a- i §, 118 §, 125 §, 126 §, 133 §, 135 §, 175 §

Käsittelijä

Sari Koukku
lupa-arkkitehti

Liitteet

Hakemus
Valtakirja
Selvitys suunnittelijoista
Ote kokouspöytäkirjasta
Naapurin kuuleminen
Poikkeamispäätös
Rakenteellisen turvallisuuden alustava riskiarvio
Asuinkerrostalojen ja rivitalojen yhteistilat
Kerrosalalaskelma
Rasitesopimus
Hankeselostus

Päätöksen antaminen Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 09.02.2016, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Muutoksenhakuosoitus

RAKENNUSLUPA

Tunnus	29-3366-15-B
Hakija	Patmostalo Oy
Rakennuspaikka	Haaga, 091-029-0036-0017 Pajuniityntie 1
Pinta-ala	2067 m ²
Kaava	10588
Lainvoimaisuus	1999
Sallittu kerrosala	2067 m ²
Rakennettu kerrosala	588 m ²
Alueen käyttö	Liike- ja toimisto- ja julkisten rakennusten korttelialue (KY). Korttelialueelle saa sijoittaa myös asuntoja kiinteistönhoidolle tarpeellista henkilökuntaa varten. Rakennusala (y), johon tontin julkiset palvelut tulee sijoittaa. Maanalainen tila (ma). Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni. Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan ylin korkeusasema (+30.0; +25.0; +23.0). Rakennuksen harja saa nousta tämän korkeuden yläpuolelle. Rakennuksen osa (g), jonka pääasiallisena julkisivumateriaalina tulee käyttää lasia tai ikkunapintaa. Merkintä (aaltoviiva ja 35 dB) osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB(A). Istutettava alueen osa, jolla on oltava puita ja pensaita. Istutuksiin saa jättää aukkoja ainoastaan jalankulkuteitä varten.
Pääsuunnittelija	Elomaa Marja-Riitta arkkitehti Siren Arkkitehdit Oy

Rakennustoimenpide

Toimitalon laajentaminen

Lupaa haetaan vuonna 1978 valmistuneen, alun perin Vaaka-

Nyholmin toimitaloksi rakennetun rakennuksen (ATR-toimistot/ arkkite. VP Tuominen, 1977), sittemmin Patmos Lähetyssäätötoimitalon laajentamiselle (496 kem², 1106 brm²) etelän suuntaan.

Lisäksi tontin itäosaa muokataan ja tontille tehdään uusi ajoliittymä Nuijamiestentielle ja itäpihalle uusi tukimuuri ja sen taakse, rinteeseen, uusi jätesuoja (22 m²). Tontin pohjois- ja koillisrajalle on rakennettu tukimuuri naapuritontin 29036/19 rakenteilla olevien kahden asuinkerrostalon rakentamisen yhteydessä (lupatunnus 29-2393-14-A). Myös olevassa rakennuksessa tehdään vähäisiä, laajennukseen liittyviä muutoksia. Vanha jätetila puretaan rakennuksen eteläsivulta ja eteläpihan kaakkoisreunan autopaikat (11 ap) poistetaan laajennuksen tieltä.

Vanha rakennus on kaksikerroksinen ja kellarillinen, samoin laajennus, johon sijoitetaan tv- ja radiostudiotiloja. Vanhan rakennuksen ja laajennuksen väliseen lasiseinäiseen nivelosaan sijoitetaan yleisötiloja (aula, taukotila ja kahvio). Laajennusosan pääsisäänkäynti on nivelosan länsisivulta porrastetulle välitasolle (+17.350). Esteetön sisäänkäynti on vanhan osan länsisivun pääsisäänkäynnin kautta 1. kerroksen tasolle (n. +18.800).

Laajennusosan kellariin (-1. kerros, +12.900, yhteensä 427 m²) tulee kylmä pysäköintihalli (351 m²), teknistä tilaa sekä nivelosan itäisivulle tavarantoimitus- ja siihen liittyvä vanhan osan varastoa palveleva tavarahissi. Pysäköintihalliin ajo on laajennuksen koillisivulta. Halliin tulee 12 autopaikkaa, joista yksi liikkuemis- ja tavarantoimituspaikaksi. Pihan itäosaan tulee lisäksi lyhytaikaista asiakaspysäköintiä varten 3 autopaikkaa ja niitä kadun suuntaan maisemoimaan pensasaita. Polkupyöräpaikkoja tulee vanhan länsisivun pääsisäänkäynnin läheisyyteen 6 kpl ja itäisen sisäänkäynnin yhteyteen 8 kpl eli yhteensä 14 pp. Korkea studiotila aputiloineen ja korkea tarpeistotila sijoittuvat vanhan rakennuksen kellarin tasolle (0. kerros, +15.900). Studio- ja tarpeistotiloja palveleva huoltopiha sijoittuu tontin eteläosaan. Osa studiota palvelevista tiloista sijoittuu laajennuksen ylempään kerrokseen eli 1. kerroksen tasolle (+18.800).

Laajennuksen julkisivut ovat pääosin tiilenpunaista keraamista lankkua. Sokkelit ovat sileävalubetonia, väri betoninharmaa, samoin kuin sokkeliosuuden säleikköjen ja ovien väri. Tukimuuri on lautamuottipintaista betonia. Kaiteet, räystääspellit, vesikaton laitteet sekä ikkunoiden ja lasiseinien metalliosat ovat tummanharmaita.

Myös vanhalla osalla tehdään laajennuksen rakentamisen yhteydessä muutoksia. Vanhan osan alustäyttö (kellarin alapuolella) stabiloidaan laajennuksen vastaisen seinän lähialueella.

Vanhan rakennuksen kellarin tasolla laajennuksen vastaisesta ulkoseinästä puretaan ulkokuori ja lämmöneristeet laajennuksen kohdalta. Suljetaan yksi ikkuna-aukko ja oviaukko. Avataan uusi oviaukko. Sosiaalitilat järjestellään uudelleen. Uuden tavarahissin kohdalle avataan uusi kulkuaukko. Keskiporrashuoneen väli-tasanteen alle sijoitetaan matkalaukkuvarasto. Vanhan osan alimman kerroksen (kellarin) paloturvallisuutta parannetaan. Varastotilat (2 kpl) erotetaan nyt paloteknisesti muista tiloista ja niistä järjestetään varatiet ulos. Itäjulkisivulle avataan uusi ulko-ovi hätäpoistumista ja palokunnan hyökkäysreittiä varten.

Vanhan rakennuksen 1. kerroksen tasolla laajennuksen vastaisesta ulkoseinästä puretaan ulkokuori ja lämmöneristeet. Suljetaan viisi ikkunaa. Kaksi uutta ovea ja tarjoilutiskin aukko sijoitetaan entisten ikkuna-aukkojen kohdalle. Porrashuoneen ja sisääntuloaulaksi muutettavan toimistohuoneen välille tehdään uusi oviaukkoja ja uudet palo-ovet. Aulan yhteyteen rakennetaan 2 wc-tilaa, joista toinen esteetön. Aulan viereinen toimistohuone muutetaan keittiöksi, joka palvelee uutta kahviota. Vanha keittiö muutetaan kirjastotilaksi.

Vanhan rakennuksen 2. kerroksen tasolla laajennuksen vastaisesta ulkoseinästä puretaan ulkokuori ja lämmöneristeet. Suljetaan yksi ikkuna.

Rakennusoikeutta jää käyttämättä 983 m², koska rakennushankkeeseen ryhtyvällä ei ole enemmälle tarvetta. Tulevaisuudessa (jos omistaja vaihtuu tms.) rakennusoikeus on mahdollista toteuttaa purkamalla vanha osa ja rakentamalla sen tilalle uutta ja/tai jatkamalla studio-osaa tontin etelärajaan asti.

S e l v i t y k s e t

Laajennus on suunniteltu esteettömäksi ja esteettömyyselvitys on toimitettu (osana hankeselostusta).

Hakija on neuvotellut pelastuslaitoksen kanssa hankkeen paloteknisistä ratkaisuksista. Rakennus varustetaan määräysten mukaisella alkusammutuskalustolla. Savunpoisto on pysäköintikellarin osalta koneellinen, muilta osin painovoimainen. Porrasaulan, kahvion, studion ja tarpeiston savunpoistoluukut avataan maantasokerroksesta.

Rakenteellisen turvallisuuden alustava riskiarvio on toimitettu. Sen mukaan hanke on katsottu riskitasoltaan alimpaan R1 (1-3) luokkaan kuuluvaksi. Riskiarvion mukaan perustamisolosuhteet ovat normaalia haastavimmat. Hakija on esittänyt tältä osin erityismenettelynä, että vanhan osan perustusten alapuolisen perusmaan vahvistus toteutetaan erillisen stabilointisuunnitelman mukaisesti (pidetään tekopöytäkirjaa ja huolehditaan jälkitarkkailusta).

Energiaselvitys on toimitettu. (Energiatodistusta ei ole tässä vaiheessa edellytetty, mutta kehoitettu päivittämään koko rakennuksen energiatodistus siinä vaiheessa, kun laajennus on valmis ja saa kulutuksien mukaisen todistuksen.)

Kuuleminen

Rakennusvalvontavirasto on kuullut naapureita poikkeamisten johdosta ja ilmoittanut lupahakemuksen vireille tulosta. Naapureilla ei ole ollut huomautettavaa hankkeesta.

Poikkeamiset perusteluineen

Rakennusalan rajoja ylitetään vähäisesti koillisen suuntaan pysäköintihallin sisäänajon kohdalla ja idän suuntaan nivelosan kohdalla.

Ajoliittymien paikat poikkeavat asemakaavasta. Nuijamiestentien puoleinen liittymä on pohjoisempana ja Pajuniityntien puoleinen etelämpänä kuin asemakaavassa. Perusteluina on esitetty pysäköintikellarin lattian korkeusasema ja kallio. Ajo pysäköintikellariin sekä tarpeistovarastoon ei onnistu kaavan osoittamista paikoista, koska laajennusosan lattioiden korkeusasemat noudattavat olevan rakennuksen lattioiden korkeusasemia.

Asemakaavassa rakennusalan eteläpäässä on sekä kiinnirakentamiseen velvoittava nuoli että merkintä (g), jonka mukaan päätyosan pääasiallisena julkisivumateriaalina tulee käyttää lasia tai ikkunapintaa. Kaikkea kerrosalaa ei käytetä nyt eikä laajennusta uloteta etelärajaan asti. Eteläpäätyyn sijoitettavaan tarpeistovarastoon ei sovellu lasiseinä. Päädyn toimisto- ja editointihuoneisiin tehdään kuitenkin korkea ikkuna/lasijulkisivuosuus.

Asemakaava mahdollistaa lasikatteisten yleisöpalvelutilojen rakentamisen asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Vanhan ja uuden osan väliin sijoittuva nivelosa tehdään kaavasta poiketen lasiseinäisenä, mutta ei lasikattoisena, mutta kuitenkin kerrosalan lisäksi. Perusteluina on esitetty: Keveys ja läpinäkyvyys saadaan aikaan lasiseinillä. Lasikatto olisi hankalasti huollettava ja ener-

giataloudellisesti ongelmallinen eikä sovellu käyttötarkoitukseen (1. kerroksessa aula ja kahvio, 0. kerroksessa aula ja taukotila).

Poikkeamisia voidaan pitää vähäisinä, hyväksyttävänä ja tarkoituksenmukaisuussyin perusteltuina.

Rakennusoikeus 2067 m² liike-, toimisto- ja julkisten rakennusten kerrosalaa.

Kaikilla korttelialueilla saa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi rakentaa:

- ulkoseinien paksuuden 250 mm ylittävän osan.
- lasikatteisia yleisöpalvelutiloja.
- jätteiden lajitteluun tarvittavat tilat.

Rakennusoikeuden käyttö

Käyttötarkoitus	Käytetty	Rakennetaan	Puretaan	Yhteensä
toimitilarakennusten kerrosalaa	588	496		1084
kerrosalan ylitys /MRL 115§		31		31
lisäkerrosalaa		152		152

Autopaikat	Yhteensä	12
	Rakennetaan	12

Hankkeen laajuus

Kokonaisala	1128 m ²
Tilavuus	4738 m ³
Muutosalue	35 m ²
Paloluokka	P1

Rakenteiden paloluokkavaatimukset

RakMK E1:
Kantavat rakenteet: taulukko 6.2.1, sarake 3.
Osastoivat rakennusosat: taulukko 7.2.1, sarake 3.

Päätös

Haettu lupa myönnetään ja esitetyt piirustukset vahvistetaan seuraavin määräyksin:

Rakennustyö edellyttää seuraavien vastuullisten työnjohtajien hyväksymisen ennen kuin ko. työt aloitetaan:

- vastaava työnjohtaja
- kvv-työnjohtaja
- iv-työnjohtaja

Ennen kunkin työvaiheen aloittamista on toimitettava rakennusvalvontavirastolle seuraavat erityissuunnitelmat:

- hulevesisuunnitelma
- iv-suunnitelmat
- kvv-suunnitelmat
- palokatkosuunnitelma
- rakennesuunnitelmat
- ulkoväriyysuunnitelma
- piha- ja istutussuunnitelma
- tukimuurisuunnitelma

Rakennustyön edistymisen mukaan on pyydettyä seuraavien katselmusten toimittamista:

Kiinteistövirastolta:

- maastoonmerkintä
- sijaintikatselmus

Rakennusvalvontavirastolta:

- aloituskokous
- pohjakatselmus
- rakennekatselmus
- kvv-katselmus
- iv-katselmus
- loppukatselmus

Rakennustyötä ei saa aloittaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus rakennusvalvontavirastoon.

Ennen aloituskokouksen järjestämistä on rakennushankkeeseen ryhtyvän esitettävä rakennusvalvontavirastolle työmaa-aikaisen kosteudenhallinnan valvontasuunnitelma, jonka tulee sisältää tiedot mm. valvontahenkilöstönsä pätevyyksistä, voimavaroista, vastuista ja valtuuksista sekä henkilöstön toteutettaviksi tulevista laadunvarmistustoimenpiteistä ja niiden dokumentoinnista.

Aloituskokouksessa on esitettävä työmaasuunnitelma, jossa mm. esitetään, miten rakennustyönaikaiset haitat ympäristöön minimoidaan.

Laajennuksesta on laadittava käyttö- ja huolto-ohje.

Laajennuksen ulkovaipan ääneneristävyyden tulee liikennemelua vastaan etelän ja kaakon suuntaan olla vähintään 35 dB(A).

Lämpöhäviöiden tasauslaskennassa on käytetty ilmanvuotolukua 2.0, jonka johdosta laajennuksen ilmanvuotoluku on mitattava ja allekirjoitettu ilmanpitävyyden mittauspöytäkirja on esitettävä rakennusvalvontavirastolle viimeistään otettaessa rakennus käyttöön. Energiaselvitys tulee päivittää samassa yhteydessä.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 125 §, 135 § ja 175 §.

Käsittelijä Paula Roine
arkkitehti
puh. 310 26260

Liitteet Hakemus
Valtakirja
Selvitys suunnittelijoista
Naapurin kuuleminen
Rakenteellisen turvallisuuden alustava riskiarvio
Selvitys poikkeamisista
Hankeselostus

Päätöksen antaminen Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 09.02.2016, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Muutoksenhakuosoitus

MUUTOSLUPA

Tunnus	54-0137-16-AM
Hakija	Planmeca Golf Areena Helsinki Oy
Rakennuspaikka	Vuosaari, 091-054-0089-0003 Pallokuja 1
Pinta-ala	4902 m ²
Kaava	10858
Lainvoimaisuus	2001
Sallittu kerrosala	3966 m ²
Rakennettu kerrosala	3144 m ²
Alueen käyttö	Urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue (YU)
Pääsuunnittelija	Liewendahl Arto rakennusarkkitehti

Toimenpide **Lykkäys ylipainehallin väestönsuojan rakentamiselle ja vähäinen sisäinen muutos**

Rakennuslautakunta on 29.9.2015 myöntänyt rakennusluvan määräaikaiselle ylipainehallille. Rakennustyöt on aloitettu. Kaupunkisuunnittelulautakunnan 20.10.2015 myöntämän poikkeamispäätöksen 54-2434-15-S nojalla ylipainehalliosaa on laajennettu (rakennuslupa 54-3522-15-AM). Poikkeamispäätös on myönnetty samaksi määräajaksi kuin aikaisemmin myönnetty rakennuslupa (25.9.2025).

Määräaikaisen urheiluhallin rakentaminen on edellyttänyt väestönsuojan rakentamisen. Hakijalla on vireillä aluehallintovirastossa vapautusanomus väestönsuojan rakentamisvelvollisuudesta.

Helsingin kaupungin pelastuskomentajan puoltamana väestönsuojan rakentamisvelvollisuutta lykätään viideksi vuodeksi.

Väestönsuojan paikalle tehdään konttirakenteiset sosiaalityöt, pieni varasto sekä varastokatos. Rakennuksen laajuustiedot eivät muutu (kerrosala ja kokonaisala 3990 m²).

Sisätiloihin tehdään kahvio ja jakelukeittiö (ei ruoan valmistusta). Koko hallin sallittu enimmäishenkilömäärä on 60 henkilöä.

Lisäselvitys ilmanvaihdosta sekä erillinen selvitys sosiaalityötilojen konttirakenteista ja rakenneperiaatteesta on toimitettu.

Kuuleminen Ilmoitus naapureille lupahakemuksen vireille tulosta on katsottu ilmeisen tarpeettomaksi hankkeen vähäisyys, sijainti ja asema-kaavan sisältö huomioon ottaen.

Hankkeen laajuus

Muutosalue 40 m²
Paloluokka P3

Rakenteiden paloluokkavaatimukset

RakMK E1

Pelastuslaitoksen hyväksymä palotekninen suunnitelma ja erillinen selvitys on toimitettu.

Päätös

Haettu lupa myönnetään ja esitetyt piirustukset vahvistetaan seuraavin määräyksin:

Rakennustyön edistymisen mukaan on pyydettyä seuraavien katselmusten toimittamista:

Rakennusvalvontavirastolta:
- loppukatselmus

Väestönsuojan rakentamiselle myönnetään lykkäys viideksi vuodeksi kauintaan 5.2.2021 saakka, mihin mennessä väestönsuoja on rakennettava, mikäli vapautusta rakentamisvelvollisuudesta ei ole saatu.

Rakennustyössä tulee noudattaa rakennusluvassa 54-2525-15-A ja 54-3522-15-AM mainittuja lupamääräyksiä ja voimassaoloaikoja.

Sovelletut oikeusohjeet

Maankäyttö- ja rakennuslaki 115 §, 125 §, 133 § ja 135 §

Käsittelijä

Ossi Lehtinen
arkkitehti
puh. 310 26321

Liitteet

Hakemus
Hankeselostus
Palotekninen selvitys

Lisäselvitys ilmanvaihdosta
Lupapäätös 54-2525-15-A
Lupapäätös 54-3522-15-AM
Pelastuskomentajan lausunto
Selvitys konttirakenteesta
Todistus elintarvikealan toimijalle elintarvikehuoneistoa
koskevan ilmoituksen käsittelystä

Päätöksen antaminen Tämä päätös annetaan julkipanon jälkeen 09.02.2016, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

Muutoksenhakuosoitus

4.2.2016

MUUTOKSENHAKU:

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen rakennuslautakunnalle. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimusoikeus on

- viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla
- sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa
- sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa
- kunnalla

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun päätös on julkipanon jälkeen annettu. Päätöksen antopäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksessa, joka on osoitettava Helsingin rakennuslautakunnalle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutoksia vaaditaan
- muutoksenhakijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset muutoksenhakijalle voidaan toimittaa.

Oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen omakätisesti allekirjoitettava. Jos muutoksenhakijan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava tämän nimi ja kotikunta. Asiamiehen on liitettävä valtakirja. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole aiemmin toimitettu rakennusvalvontavirastolle.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusajan kuluessa osoitteella:

Postiosoite
Rakennusvalvontavirasto
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Rakennusvalvontavirasto
Siltasaarekatu 13
Helsinki 53

Puhelin
+(09) 310 2611

Faksi
(09) 310 26206

Internet
<http://www.rakvv.hel.fi>
Sähköposti
rakennusvalvonta@hel.fi

4.2.2016

Helsingin rakennusvalvontavirasto
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite: Siltasaarencatu 13,
00530 Helsinki
Vaihde: 310 2611
Faksinumero: 310 26206
Sähköpostiosoite: rakennusvalvonta@hel.fi
Virka-aika: ma - pe 8.15-16.00

Oikaisuvaatimuksen lähettäminen postitse, telekopiona tai sähköpostina tapahtuu lähettäjän vastuulla.

Oikaisuvaatimuskielämän on oltava perillä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostina) toimitetun oikaisuvaatimuskielämän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Sähköpostiviestin vastaanottamisesta lähetetään automaattinen kuittaus vastaanottajalle.